

FOTO - VITĀLIJS STIPNIEKS, DIENAS MEDIJĀ

► Lai gan liekas, ka internets ir pilns ar datorspēlēm, pavisam maziem bērniem – divus līdz četrus gadus veciem – tādu ir ļoti maz un lielākoties svešās valodās. Tāpēc Lauris Ančupāns ķērās pie kidi.lv – datorspēļu izstrādes savai meitai, bet tagad tās pieejamas arī citiem bērniem.

Informācijai

- **Nosaukums:** kidi.lv
- **Nozare:** bērnu datorspēļu izstrāde
- **Izstrādātājs:** Lauris Ančupāns
- **Radīšanas gads:** 2010.
- **Atrašanās vieta:** Rīga

AVOTS: LAURIS ANČUPĀNS

CV Lauris Ančupāns

- **Izglītība:** informātikas pasniedzējs
- **Darba pieredze:** IT administrators Seesam Insurance AS Latvijas filiālē, IT administrator Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā

Viedoklis Spēles kā izziņas līdzeklis

► **Daina Kājiņa, Latvijas privāto pirmsskolu biedrības valdes priekšsēdētāja un privātas pirmsskolas CreaKids vadītāja:**

”Datori ienāk ne vien mūsu, bet arī bērnu ikdienā. Tāpēc nevaram izlikties, ka datorspēļu nav. Tehnoloģijām jāļauj ienākt mūsu ikdienā ar saprātu un robežām, un mājās datorspēles vecāku netiešā uzraudzībā ir akceptējamas. Datorspēlēm būtu jābūt kā izziņas līdzeklim. Nevajag liegt, jo

aizliegumi rada vēl lielāku interesi. Ja vecāki pret to izturēšies veselīgi, arī bērni to tā uztvers. Tas, cik ilgi ļaut spēlēt datorspēles, ir ļoti individuāli, galvenais, lai tās nepāņemtu citas aktivitātes. Jāņem vērā, ka ar datorspēļu palīdzību daudz ko var apgūt un bērni vieglāk iemācās to, ko viņi dara ar prieku un patīkamā gaisotnē. Piemēram, viena no mūsu audzinātājām, mācot ģeometriskās figūras, izlika tās ar «bakuganiem» un bērniem tas ļoti patika.

Datorspēles meitai un citiem bērniem

Katram savs hobijs – vieni pērk jahtas vai slēpo, citi izstrādā datorspēles bērniem

Pieaugušajiem spēļu ir pietiekami, uzskata Lauris Ančupāns, bērnu datorspēļu vietnes kidi.lv izveidotājs. Protams, sarežģītākas spēles ir interesantāk programmēt, bet tad nepieciešama pilnīgi cita pieeja. «Mērķis bija, lai konkrēto spēli vajadzētu man pašam – maniem bērniem. Ar bērniem, ja ir saulīte, mākonīši, smieklīgi un jautri, nekad nevari nošaut greizi. Pieaugušajiem ar cipariņiem un puzlītēm vien nepietiks,» viņš spriež.

Nevar palikt zaudētājos
«Citi deļo vai lielās, cik lielu zivi noķēruši, bet man ārpus darba nebija nekā. Šodien, daudz var lepoties, ka raksta populārus blogus vai veido interesantus profilus draugiem.lv, bet man sociālie tīkli nešķiet saistoši, esmu ļoti nesabiedrīks. Es varu pateikt, ka mans hobijs ir kidi.lv,» viņš saka. Taču pamatā šī interneta spēļu vietne tapa tāpēc, lai Laura meitai būtu, ko spēlēt. Lai gan liekas, ka internets ir pilns ar datorspēlēm, pavisam maziem bērniem – divus līdz četrus gadus veciem – tādu ir ļoti maz un lielākoties svešās valodās. «Bērns vēl ir pavisam maziņš, bet, tāpat kā

vecāki grib paspaidīt peli. Es atradu tikai vēl vienu lapu, kur pie katra klaviatūras taustiņa nospiešanas kaut kas izlec vai nopikst. Tāda limeņa spēļu ir ārkārtīgi maz. Šāda vecuma bērns vēl nevar spēlēt *Fermu*, braukāt ar mašīnītēm vai spēlēt kariņu. No viena līdz trīs gadu vecumam bērns knapi manipulē ar peli un pietiek ar to, ka tur vispār ir animācija,» stāsta Lauris. Tāpēc spēlīte *Pe-le* paredzēta pavisam maziem bērniem (1-2 gadi). Tajā pelīte staigā un ēd sieru – pavisam vienkārši, bet bērniem patīk. Bērns var spiest jebkuru klaviatūras taustiņu un peles paies uz priekšu vai apēdis siera gabaliņu.

«Nevienā spēlē nevar zaudēt. Bērniem vajadzīgas spēles bez uzdevumiem, jo viņi nespēj saprast, ka kaut kas jāizdara laikā vai, piemēram, līdz zināmajam punktu skaitam. Tāpēc dažās spēlēs pat nav noteikta uzdevuma,» uzsver Lauris.

Burtu mācība meitai

Pirmā kidi.lv spēlīte bija *Alfabēts*, jo Laura meitai vajadzēja iemācīties burtus un viņš bija nedaudz par sliktu, lai sēdētu pie abēces. Taču, kamēr spēlīti izstrādāja, meita alfabētu jau bija iemācījusies. Viņš gan uzskata, ka datorspēles nav līdzeklis, kā bērnam mācīties lasīt un rakstīt, bet tas var būt instruments, kā mudināt bērnu lasīt, piemēram, spēlē, kurā jāmeklē priekšmeti, to

nosaukums ir jāizlasa, lai zinātu, ko atrast.

Sākumā bija domāts, ka tās būs spēlītes tikai paša meitai. «Man likās – ātri uztaisīšu lapiņu, ko meitai spaidīt – burtiņi, dzīvnieciņi. Izrādās, tas ir divu mēnešu darbs! Latviešu valodā ir 33 burti, un pat tad, ja vakarā pēc darba uzzīmē trīs burtus, tās ir vienpadsmit dienas. Tajā brīdī es sapratu, ka negribu, lai tas būtu tikai manam bērnam,» viņš saka. Liela daļa Laura draugu ir neizpratnē par šo projektu, kā varētu būt jebkurš, kam nav bērnu. Arī viņam agrāk likās, ka nekad bērnam nedāvinās lelli – kurš tad spēlēs ar lellēm, ja ir videospēles? Taču, kad Laurim piedzima meita, viņš atklāja, ka maziem bērniem interesē vienkāršas un mīlas lietas, lelles un mīkstie lāči, nevis modernas elektroniskas rotaļlietas vai nopietnas datorspēles. Ikdienā Lauris programmē moduļus citu sistēmai, bet šeit viss ir viņa paša rokās – kā grib, tā dara.

Kamēr mazgā traukus

Daudzi vecāki satraucas, ka bērni pavada ilgu laiku pie datora. Lauris uzskata, ka problēma nav tajā, ka bērns sēž pie datora, bet tas, ka vecāki nepavada laiku ar bērnu. «Kidi.lv neradīs priekšstatu par to, kā runāt un uzvesties. Tāpēc izdomāju, ka jāiztaisa pulkstenis, kas ierobežo lapā pavadīto laiku, un, lai tiktu pie saitēm uz citām vietnēm, uzliktu

elementāru uzdevumu, piemēram, cik ir 3+1 vai 62, kur jāievada pareizā atbilde, ko mazais vēl nevar,» viņš teic. Doma par drošību radusies pēc tam, kad viņš pamanīja, ka, skatoties multiplikācijas filmas *YouTube*, bērns ar dažiem klikšķiem var nonākt pie sev nepiemērota satura. Taču *kidi.lv* uzstādījums ir, lai bērns tur droši spēlotos. Protams, nevar garantēt, ka bērns neaizvērs interneta pārlūku un nesāks raknāties pa datoru, bet pats kidi.lv ir drošs – no tā bērnam ir grūti nokļūt neceļos. «Lai vecāki var aizlikt, piemēram, nomazgāt traukus un bērnu tikmēr atstāt pie datora neuzraudzītu,» saka Lauris. Ne velti *kidi.lv* *Net-Safe Latvia* atzina par bērniem kvalitatīvu interneta saturu.

Vajag vairāk satura

Kidi.lv katru dienu apmeklē vairāk nekā 200 cilvēki. «Statistika tāda bezpersoniska. Pagaidām par *Kidi* esmu stāstījis tikai draugiem un paziņām, un, ja kāds nepazīstams atraksta, ir ļoti patīkami,» viņš saka. Katra atsauksme Laurim šķiet svarīga un viņu pārsteidz ik pa laikam saņemtie e-pasti.

Piemēram, ir spēles, ko vēl paredzēts ierunāt, bet visi jau ir izspaidījušies, lai gan pats kidi.lv vispār nav nekur reklamēts.

«Es būtu priecīgs, ja *kidi.lv* kādreiz kļūtu tiešām populārs. Nešaubos, ka tas notiks, vajag tikai vairāk satura. Tas

būtu pierādījums, ka jebkurš var gūt panākumus un sava produkta atpazīstamību. Attaisnošanās, ka nav naudas un neprot, ir tikai uzņēmības trūkums. Es nodarbojos ar sportu, ar draugiem eju uz krodziņiem, skatos kino, pavadu laiku ar ģimeni un atrodu laiku šim. Nedomā par naudu, peļņu, rentabilitāti, publisko tēlu – vienkārši dari un rezultāti neizpaliks,» tā Lauris.

Visu viens pats

Jau ilgāk nekā pusgadu Lauris strādā pie spēlītes *Mēness pulkstenis*, kura ir paredzēta vecākiem bērniem un ir līdz šim laikietilpīgākā spēle. «Es zināju, ka tas būs ilgi, bet nebiju domājis, ka tik sausmīgi ilgi. Kad šo pabeigšu, būšu baigi lepns,» viņš teic. Šobrīd Lauris visu no A līdz Z dara pats – gan zīmē, gan programmē. Ja komanda būtu divi mākslinieki, viens labs programmētājs un skaņu cilvēks, mēneša laikā varētu paveikt trīsreiz vairāk, nekā ir pašlaik. «Es neko netirgoju un netaisnu komerciālos nolūkus. Tāpēc man nav nekādu noteikumu un prasību pret termiņiem, izņemot to, ka pats gribu pabeigt ātrāk,» saka Lauris. Viņam nebūtu nekādu iebildumu pelnīt ar *kidi.lv*, bet Lauris nevēlas, lai par viņa izstrādātajām spēlēm kādreiz būtu jāmaksā – tad tam neesot jēgas. Tāpat negribētu šo projektu pārdot, jo ir reguldīns pārāk daudz laika un pūļu.

Anda Asere